

Toelichting verwachte a

Afwijkingen programma 1 Wageningen Sociaal

Beleidsmatige afwijkingen programma 1 Wageningen Sociaal

Er worden geen beleidsinhoudelijke afwijkingen bij dit programma verwacht.

Aanvullende toelichtingen bij Ambitie 1.2 Armoedebestrijding en financiële zelfstandigheid

Participatiewet (werkgelegenheid):

Op 1 januari 2026 gaat de Participatiewet in balans in. Deze wetswijziging bestaat uit ruim 20 maatregelen om de Participatiewet eenvoudiger en menselijker te maken. De voorbereidingen hierop zijn voor het zomerreces vastgesteld in het programmaplan Goed werk. Bijvoorbeeld door meer plekken te creëren waar inwoners kunnen ontwikkelen en meedoen: de Wageningse Werkcarrousel. Het jaar 2025 vormt daarmee een overgangsjaar waardoor middelen voor werk en participatie anders worden benut dan normaal.

Armoedebestrijding:

Naar aanleiding van signalen uit de samenleving en de aangenomen motie 4aM1 is in juli 2025 het Inkomenszekerheidsbeleid gewijzigd. Er is een zogenaamd flex-budget van 6% toegevoegd aan de uitgavenkant van de huishoudtypen om rekening te houden met tegenvallers en misrekeningen van huishoudens. Daarnaast wordt er door de wijziging nu ook rekening gehouden met verschillende kosten van kinderen in verschillende leeftijdscategorieën. Deze wijziging zal met terugwerkende kracht worden uitgevoerd en vraagt om het herzien van besluiten.

Aanvullende toelichtingen bij Ambitie 1.3 Vrijheid en internationale samenwerking

Bij dit onderdeel zijn de ambities, doelen en resultaten uit de programmabegroting 2025 aangevuld met de teksten uit amendement 3A3 'Verankering Ketu Koti in de Programmabegroting'. De raad heeft dit amendement aangenomen bij de vaststelling van de programmabegroting 2025.

Ambitie/beoogd maatschappelijk effect:

Wij zetten in op het bevorderen van het besef dat vrijheid een fundamentele waarde is voor individueel en collectief geluk met ruimte voor herdenkingen, zoals dodenherdenking en de bevrijding op 4 en 5 mei, Ketu Koti op 1 juli en de Japanse capitulatie op 15 augustus. Iedereen draagt hierbij een eigen verantwoordelijkheid. Voor huidige generaties en generaties na ons. Met respect voor het verleden als basis willen we daar vorm aan geven op lokaal, regionaal, nationaal en internationaal niveau.

Doelen en beoogde resultaten:

In 2025 vieren we 80 jaar vrijheid. In Wageningen vindt in 2025 de start plaats van de Nationale Viering van de Bevrijding. Op en rond 4 en 5 mei 2025 zal de vrijheid groots herdacht en gevierd worden. We bouwen voort op de successen van de voorgaande edities van de 4 mei-herdenking en het vieren van de bevrijding op 5 mei. We zijn vanuit Wageningen, Stad der Bevrijding, voortdurend zichtbaar als voorvechter en gangmaker voor het bewustzijn en daarmee de bevordering van individuele en collectieve vrijheid. Wij brengen deze thema's onder de aandacht voor het hele land en ver daarbuiten. Dit doen we professioneel, midden in de samenleving, met krachtige en loyale partners. Naast de jaarlijkse herdenkingen van 4 en 5 mei willen we in Wageningen, Stad der Bevrijding, ook aandacht geven aan andere historische momenten die onze vrijheid hebben gevormd, zoals de afschaffing van de slavernij; Ketu Koti. Deze gebeurtenis is bepalend geweest voor vrijheid en gelijkheid binnen ons koninkrijk, toen en nu.

Doelstelling 1.3.1 en de in de Programmabegroting 2025 opgenomen beoogde resultaten zijn gewijzigd, als volgt:

Doel: We zijn vanuit Wageningen, Stad der Bevrijding, voortdurend zichtbaar als gangmaker voor het bewustzijn en daarmee de bevordering van individuele en collectieve vrijheid.

Beoogde resultaten:

- We bieden via Wageningen 45 het jaarrond, met het hoogtepunt op 4 en 5 mei, een onderscheidend programma met impact: lokaal, regionaal, landelijk en internationaal. Met ontmoetingen, evenementen, dialoog, kennisdeling en educatie. Fysiek en online.
- In 2025 versterken we het historisch besef rond de afschaffing van de slavernij door Ketu Koti nadrukkelijk te herdenken en te vieren, met betrokkenheid van lokale organisaties.

Financiële afwijkingen programma 1 Wageningen sociaal

Hieronder staan de producten met een significante of opvallende financiële afwijking.

110.00 Openbare orde en veiligheid

De lasten worden verhoogd in de begroting 2025 bij dit product met € 54.000. Dit heeft de volgende reden:

Alternatieve viering jaarwisseling, extra (niet begrote) lasten: € 35.000 (nadeel)

Naar aanleiding van twee ordeverstoringen bij de nationale start van Bevrijdingsdag en een overcrowdings-situatie bij een optreden op Bevrijdingsdag heeft de burgemeester verzocht om deze incidenten door een extern bureau te laten evalueren. Na consultatie van de gezagsdriehoek heeft de burgemeester besloten om een leer-evaluatie uit te laten voeren over de gebeurtenissen op 4 en 5 mei. De kosten voor dit onderzoek bedragen € 42.000 (nadeel).

Lagere gemeentelijke bijdrage voor OddV als gevolg van aanpassing van de kostenverdeling bij OddV op basis van het MUP 2025; de voorheen toegepaste procentuele verdeling paste niet meer bij de gewijzigde kostenstructuur van OddV. Dit levert een verlaging van de kosten op van € 23.000 (voordeel).

Bij dit product is geen sprake van reservemutaties.

450.00 Onderwijshuisvesting

Geen grote afwijkingen

Aanvullende toelichting:

Het krediet van de st. Jozefschool is onderdeel van de MIA. Er wordt wel een bijstelling van het krediet van de st. Jozefschool verwacht, onder andere als gevolg van hogere bouwkosten. Zodra dit bekend is, wordt dit aan de gemeenteraad voorgelegd. De startnotitie voor de nieuwbouw van de st. Jozefschool wordt voor het einde van 2025 aan het college voorgelegd.

480.00 Gemeenschapp. baten en lasten onderwijs

De lasten worden verlaagd in de begroting 2025 op dit product met € 72.000. Dit heeft de volgende reden:

Er wordt incidenteel € 50.000 afgeraamd bij schoolbegeleiding. Dit komt doordat de laag-drempelige inzet van de Orthopedagoog voor de basisscholen gefinancierd wordt door het samenwerkingsverband primair onderwijs.

Er wordt incidenteel € 22.000 afgeraamd bij ondersteuning onderwijsactiviteiten. Enkele scholen hebben gebruik gemaakt van de subsidie zodat zij een laptop/chromebook kunnen verstrekken aan hun leerlingen die thuis om financiële redenen niet over een laptop of chromebook beschikken. Helaas blijven de aanvragen achter bij het beschikbare budget.

Bij dit product is geen sprake van reservemutaties.

510.00 Openbaar bibliotheekwerk

De lasten worden verhoogd in de begroting 2025 bij dit product met € 64.000. Dit heeft de volgende reden:

De raad heeft eerder dit jaar ingestemd met het verstrekken van een nieuwe lening aan de bibliotheek. BBLTHK Wageningen gebruikt de nieuwe lening voor de financiering van de vernieuwing en verbouwing van de bibliotheek. Gemeente Wageningen compenseert de kosten van de lening voor BBLTHK Wageningen door een structurele verhoging van de subsidie met € 142.800. Deze compensatie is per 1 januari 2025 ingegaan. Het bedrag van de lening voor de vernieuwing en verbouwing is medio 2025 aan de bibliotheek overgemaakt.

Aangezien de nieuwe lening niet in januari, maar pas medio 2025 is verstrekt aan BBLTHK Wageningen, is in 2025 sprake van een lagere bijdrage vanuit de gemeente voor rente en aflossing. BBLTHK Wageningen betaalt in 2025 eveneens een lager bedrag voor rente en aflossing. Het financieel nadeel in de begroting 2025 blijft hierdoor beperkt tot € 64.000. Voor de begroting in totaliteit verloopt dit per saldo budgettair neutraal, omdat bij een ander product extra inkomsten binnenkomen van het Rijk via de algemene uitkering voor het openbaar bibliotheekwerk.

Bij de reservemutaties is geen sprake van bijstellingen bij de stortingen en onttrekkingen.

511.10 Vrede- en ontwikkelingssamenwerking

De lasten worden verhoogd in de begroting 2025 bij dit product met € 16.000. Dit heeft de volgende reden:

De afgelopen jaren zijn de kosten voor veiligheid gestegen, onder andere door extra camera-toezicht. Door de extra veiligheidsmaatregelen is het budget niet meer toereikend en moet het structureel worden opgehoogd. De extra lasten voor veiligheidsmaatregelen zijn ook in de Programmabegroting 2026 structureel meegenomen.

Aanvullende toelichting:

Verder vinden er binnen dit product verschuivingen plaats van kostenbudgetten, die budgettair neutraal zijn voor het saldo van de begroting. Voor in totaal 1,45 fte personele capaciteit wordt salarisbudget omgezet naar subsidiebudget. De salarislasten lopen niet meer via de begroting van gemeente Wageningen, maar worden rechtstreeks door Wageningen45 uitbetaald.

In overeenstemming met eerder gemaakte afspraken in de samenwerkingsovereenkomst met Wageningen45 is deze omzetting van salarisbudget naar subsidiebudget ook verwerkt in de Programmabegroting 2026.

Bij dit product is geen sprake van reservemutaties.

530.00 Sport

De lasten (vóór reservemutaties) worden verlaagd in de begroting 2025 op dit product met € 380.000 Dit heeft de volgende reden:

Binnen de kapitaallasten is € 111.000 minder aan afschrijvingen en € 19.000 minder aan rentelasten gerealiseerd, door vertragingen bij meerdere geplande investeringen, onder meer bij sporthal De Vlinder.

Bij zwembad De Bongerd wordt van de beschikbare exploitatiebudgetten in totaal € 250.000 niet in 2025 besteed. Dit levert een financieel voordeel op in de begroting, dat deels een incidenteel en deels een structureel karakter heeft. Voor de begrotingsjaren vanaf 2026 worden de exploitatiebudgetten van het huidige zwembad én de investeringskredieten voor het nieuwe zwembad zuiver en realistisch geraamd met een duidelijke labeling. In de begroting zijn voor de noodzakelijke uitgaven voor instandhouding van het huidige verouderde zwembad al instandhoudingskredieten beschikbaar, die ingezet kunnen worden. Voor wat betreft het nieuwe zwembad zal financiering van de voorbereidingskosten in eerste instantie vorm krijgen via een voorbereidingskrediet.

De structurele doorwerking naar de begroting 2026 van het in deze bestuursrapportage gerapporteerde voordeel bij de exploitatiebudgetten van zwembad De Bongerd wordt via de Berap voorjaar 2026 in de begroting verwerkt. De meerjarige structurele doorwerking wordt meegenomen in de Programmabegroting 2027 en de daarin opgenomen meerjarenbegroting 2028-2030.

Binnen het onderhoud van buitensportaccommodaties is een nadeel van € 70.000 ontstaan. Dit nadeel wordt veroorzaakt door € 58.000 aan onverwachte kosten bij de afronding van de twee kunstgrasvelden (2025) en een overschrijding van € 12.000 in de werkzaamheden van Sportservice De Vallei. Dit nadeel wordt binnen het product opgevangen door andere voordelen.

Bij de reservemutaties is geen sprake van bijstellingen bij de stortingen en onttrekkingen.

610.00 Samen Wageningen

De lasten (vóór reservemutaties) worden verlaagd in de begroting 2025 bij dit product met € 37.000. Dit heeft de volgende reden:

In mei 2024 is besloten om het budget voor transformatie en preventie in het sociaal domein op een andere manier in te zetten. Het nieuwe sociaal beleidskader biedt handvatten en betere mogelijkheden voor een transparante en doelmatige besteding van beschikbare middelen. Er is in de begroting € 200.000 gereserveerd voor extra inzet op onderdelen uit het nieuwe beleidskader sociaal domein. Voor 2025 komen deze middelen nog te vroeg. In de loop van 2026 weten we pas wat feitelijk nodig is. In 2025 wordt daarom het budget van € 200.000 niet besteed. De vrijval van het budget is een incidenteel voordeel in de begroting 2025.

Met de definitieve afwikkeling van afspraken uit eerdere jaren valt een bedrag van € 49.000 vrij, dat in de jaarrekening 2024 onder de schulden was opgenomen.

Uit de reserve ondersteuning maatschappelijk middenveld en innovatie wordt in 2025 € 212.000 onttrokken voor het verstrekken van subsidies. Met dit bedrag (€ 212.000) worden ook de lasten verhoogd, waardoor de lasten per saldo dalen met € 37.000.

Bij de reservemutaties is sprake van een verhoging van de onttrekkingen in de begroting 2025 bij dit product van € 212.000 (voordeel). Dit heeft de volgende reden:

Zoals hierboven onder de lasten is vermeld, wordt in 2025 voor een bedrag van € 212.000 aan subsidies verstrekt. Dit bedrag wordt gedekt middels een onttrekking aan de bestemmingsreserve 'Ondersteuning maatschappelijk middenveld en innovatie'.

625.30 Beleidsdomein vluchtelingenbeleid

De lasten worden verlaagd in de begroting 2025 bij dit product met € 196.000 en de baten worden verhoogd in de begroting 2025 met € 50.000. Dit heeft de volgende reden:

Toelichting bij de lagere lasten:

Van het ministerie van Justitie en Veiligheid is het voorschot voor 2025 ontvangen van de bekostigingsregeling voor de opvang van ontheemde Oekraïners. De begrote lasten voor inhuur van personeel kunnen worden verlaagd met € 384.000. In voorgaande jaren was een behoorlijke inzet van externen (inhuur) noodzakelijk voor o.a. begeleiding bij de opbouw c.q. het geschikt maken van opvanglocaties en begeleiding. In 2025 is dit minder noodzakelijk omdat er geen nieuwe locaties geopend zijn en ook meer begeleiding vanuit ambtelijke inzet plaatsvindt. Dit zorgt voor een aanzienlijke besparing op inhuurkosten. De extra kosten van eigen ambtelijke inzet zijn naar verwachting € 66.000. Per saldo komt het voordeel bij de personele inzet uit op € 318.000.

In de Berap voorjaar 2025 zijn de begrote inkomsten en de begrote lasten verlaagd naar aanleiding van het, verlaagde, normbedrag van € 44 per dag. Op basis van de huidige inzichten kunnen de lasten verder worden verlaagd met € 94.000. De kosten voor verstrekkingen van leefgeld worden via deze bestuursrapportage in de begroting 2025 opgenomen voor een bedrag van € 216.000. Dit bedrag is nog niet opgenomen in de begroting 2025, omdat op het moment van opstellen van de programmabegroting 2025 de omvang van deze kosten onbekend was.

Toelichting bij de hogere baten:

Vanwege de eigen bijdrage die ontheemden betalen voor gas, water en elektra en de verwachte ontvangst van de bekostigingsregeling worden de baten met € 50.000 verhoogd.

Aanvullende toelichting:

Onlangs is een subsidieaanvraag ingediend (SPUK) bij het ministerie van Justitie en Veiligheid voor het mogelijk maken van (duurzame) asielopvangvoorzieningen. De exacte hoogte is mede afhankelijk van het feit of een locatie binnen de gemeente voldoet aan de voorwaarden om als duurzaam aangemerkt te worden. Op dit moment is nog geen uitsluitsel van het ministerie ontvangen. Vanwege de onzekerheid hierover wordt in deze Berap najaar 2025 geen bate in de begroting opgenomen. Als dit jaar van het ministerie een positieve beschikking wordt ontvangen, wordt het bedrag van de extra subsidie in de jaarrekening opgenomen en nader toegelicht.

Bij dit product is geen sprake van reservemutaties.

625.50 Beleidsdomein leefbaarheid/Soc. Veiligheid

De lasten (vóór reservemutaties) worden verlaagd in de begroting 2025 bij dit product met € 41.000 (voordeel). Dit heeft de volgende reden:

Via de meicirculaire heeft een 7-tal gemeenten, waaronder Wageningen, een decentralisatie-uitkering ontvangen om onderzoek te doen en activiteiten uit te voeren in het kader van (het tegengaan van) de doorwerking van het slavernijverleden en het erkennen en herdenken van het slavernijverleden op lokaal niveau. Het budget voor gemeente Wageningen bedraagt € 41.000. Voorgesteld wordt om deze middelen en een deel dat beschikbaar is gesteld bij de 1e Berap 2025 over te hevelen naar 2026, omdat het budget voor het slavernijverleden niet volledig wordt besteed in 2025. Dat komt onder andere doordat WUR mogelijkheden voor samenwerking aan het verkennen was. Die samenwerking is zeer waardevol en komt met grote waarschijnlijkheid tot stand. De opdrachtverlening is hierdoor vertraagd.

Bij de reservemutaties is sprake van een bijstelling van de stortingen in de begroting 2025 bij dit product van € 82.000 (nadeel). Dit heeft de volgende reden:

Er wordt voorgesteld om het volledige bedrag dat ontvangen wordt via de meicirculaire 2025 voor Slavernijverleden over te hevelen naar 2026. Tevens een deel van de middelen die bij de 1e Berap 2025 beschikbaar zijn gesteld over te hevelen naar 2026.

625.80 Beleidsdomein gezondheidsbeleid

De lasten worden verhoogd in de begroting 2025 bij dit product met € 319.000. De baten worden verhoogd in de begroting 2025 bij dit product met € 351.000. Dit heeft de volgende reden:

In het kader van het traject realistisch ramen worden de kosten bij dit product incidenteel verlaagd met € 32.000. De verlaging gebeurt incidenteel door de bestaande onzekerheid over de hoogte van de ontvangen SPUK IZA/AZWA middelen in de toekomst.

Daarnaast ontvangen we voor de SPUK IZA (Integraal Zorg Akkoord) nog middelen van het Rijk (€ 351.000 hogere bate). Dit wordt onder andere ingezet voor Welzijn op recept voor het preventief adviseren van kwetsbare inwoners. Ook wordt de interim regioadviseur WMO hieruit bekostigd. De interim regioadviseur WMO is ondergebracht bij de MGR (functionele aansturing). De aanvraag is door gemeente Wageningen gedaan, vandaar dat wij de middelen in de begroting verantwoorden (extra lasten, gelijk aan de hogere inkomsten: € 351.000).

Bij dit product is geen sprake van reservemutaties.

626.10 Integrale toegang en algemeen sociaal domein

De lasten worden verhoogd in de begroting 2025 bij dit product met € 25.000 en de baten worden verhoogd in de begroting 2025 bij dit product met € 75.000. Per saldo een voordeel bij dit product in de begroting 2025 van € 50.000. Dit heeft de volgende reden:

Uit het onderzoek van BDO over realistisch ramen blijkt, dat al langer sprake is van een onderbesteding bij het maatwerkfonds Wageningen. Dit heeft vooral te maken met minder verwachte aanvragen. Het maatwerkfonds is voor cliënten binnen het sociaal domein, die niet binnen bepaalde wet- of regelgeving vallen, maar die wel hulp of ondersteuning nodig hebben. Omdat ook dit jaar weer een onderbesteding wordt verwacht, verlagen we het budget met € 50.000.

Het programma overheidsbrede loketten, waarvoor de gemeente in 2025 een SPUK uitkering heeft ontvangen van € 75.000, kijkt vooral naar welke (lokale) dienstverlening al bestaat (en voor welke doelgroepen) en probeert deze initiatieven aan elkaar te koppelen, zodat er 1 sterk netwerk ontstaat. Niet meer van het kastje naar de muur, maar altijd de juiste deur. Zodat mensen direct hulp krijgen bij al hun vragen aan de overheid, hoe complex die ook zijn. Dit jaar is de gemeente gestart met de deelname aan de pilot overheidsbrede dienstverlening (lasten verhoogd met € 65.000). Daarnaast worden de lasten met € 10.000 bijgesteld als gevolg van hogere personele inzet bij het team Publieke Dienstverlening (PDV) voor verbetering van de inrichting van de loketten (optimalisering van de dienstverlening). Deze begrotingsmutaties zijn budgettair neutraal voor het saldo van de begroting.

Bij dit product is geen sprake van reservemutaties.

626.30 Werkgelegenheid

De lasten worden verlaagd in de begroting 2025 bij dit product met € 300.000. Dit heeft de volgende reden:

Vlak voor het zomerreces is het programmaplan Goed werk vastgesteld. In de tussentijd is er hard gewerkt aan het voorbereiden van de systemen en de verdere implementatie van het programma in de uitvoeringspraktijk. Een onderdeel daarvan is het aanhaken van (nieuwe) aanbieders en werkgevers aan de Wageningse Werkcarrousel. Omdat dit proces medio 2025 plaatsvindt, verwachten we dit jaar € 300.000 over te houden aan ontwikkeltrajecten en scholing. In de tussentijd wordt onder andere gebruik gemaakt van trajecten en middelen vanuit de arbeidsmarktregio om inwoners goed te kunnen bedienen.

Bij dit product is geen sprake van reservemutaties.

626.31 WSW en beschut werk

De baten worden verhoogd in de begroting 2025 bij dit product met € 121.000. Dit heeft de volgende reden:

Toelichting bij de hogere baten:

De baten op detacheringen van medewerkers uit de Wet sociale werkvoorziening en beschut werk zijn € 121.000 hoger dan begroot. Dit komt door nieuwe afspraken over de inleenvergoedingen tussen gemeenten in de arbeidsmarktregio.

Overige toelichtingen:

Via de meicirculaire 2025 heeft de gemeente Wageningen een impulsbudget Sociale Infrastructuur ontvangen van € 76.000 voor de uitvoering van beschut werk. Dit budget wordt dit jaar niet benut. Vanaf 2026 is voor het impulsbudget sociale infrastructuur € 68.000 meerjarig beschikbaar. We zien daarnaast een snellere uitstroom van het Wsw-bestand, maar ook meer instroom bij beschut werk dan geraamd. Van de salarislasten voor de Wsw wordt daarom € 75.000 budget-neutraal overgeheveld naar de salarislasten van beschut werk.

Bij dit product is geen sprake van reservemutaties.

626.60 WMO

De lasten worden verhoogd met € 126.000 (nadeel) in de begroting 2025 bij dit product. Dit heeft de volgende reden:

- Beschermd wonen: meer uitgaven € 411.000 (nadeel)
- Een gunstige afrekening over voorgaande jaren van BVO Valleihopper: € 103.000 (voordeel)
- Overige budget-neutrale aanpassingen (administratieve begrotingswijziging): minder uitgaven € 182.000 (voordeel), gelijk aan de verlaging van de baten

De baten worden verhoogd met € 915.000 (voordeel) in de begroting 2025 bij dit product. Dit heeft de volgende reden:

- Beschermd wonen: hogere ontvangen bijdrage voor uitvoeringskosten van centrum-gemeente Ede € 188.000 (voordeel)
- Beschermd wonen: van centrumgemeente Ede ontvangen uitkering uit de regionale reserve Beschermd wonen € 949.000 (voordeel)
- Lager uitvoeringsbudget van gemeente Ede voor ondersteunende begeleiding € 40.000 (nadeel)
- Overige budget-neutrale aanpassingen (administratieve begrotingswijziging): minder baten € 182.000 (nadeel), gelijk aan de verlaging van de lasten

Toelichting bij Beschermd wonen:

Om aansluiting te houden met de afspraken die gemaakt zijn met de centrumgemeente Ede voor Beschermd wonen wordt de begroting op enkele punten aangepast. De uitgaven voor zorg in natura onder beschermd wonen stijgen met € 228.000. Daarnaast worden de uitvoeringskosten (waaronder salariskosten) verhoogd met € 222.000. Dit is een budgettair neutrale mutatie binnen de begroting omdat bij product 923.00 Bedrijfsvoering de personele lasten worden verlaagd met hetzelfde bedrag. Vanuit het uitvoeringsbudget van centrumgemeente Ede wordt een (deel van de) uitgaven voor ambulante begeleiding en dagbesteding gedekt.

Binnen Beschermd wonen worden de lasten en baten als volgt bijgesteld:

- Meer uitgaven Zorg in Natura onder Beschermd Wonen: € 228.000;
- Meer uitgaven uitvoeringskosten (waaronder salariskosten): € 222.000;
- Minder uitgaven ambulante begeleiding en dagbesteding: € 39.000;
- *Totaal meer uitgaven: € 411.000;*
- Meer inkomsten als bijdrage van de gemeente Ede voor Beschermd Wonen: € 188.000.

Aanvullende toelichting bij Beschermd wonen/uitkering regionale reserve Beschermd wonen: In 2025 hebben we van centrumgemeente Ede het gemeentelijk aandeel in de regionale reserve voor Beschermd wonen ontvangen. Dit betreft het saldo, dat is opgebouwd uit de gerealiseerde voordelen bij beschermd wonen over de periode 2023-2025. Het ontvangen bedrag bedraagt € 949.000. Tot 2023 is de Wageningse pilot Beschermd wonen uitgevoerd met financiering door gemeente Ede ten laste van het regionale rijksbudget. Vanaf 2023 is de gemeente Wageningen overeenkomstig de nieuwe vaststellingsovereenkomst Beschermd Wonen 2023-2024 gerechtigd voor haar aandeel in de regionale reserve Beschermd Wonen, die door gemeente Ede wordt opgebouwd. Het bedrag van € 949.000 betreft het aandeel van gemeente Wageningen in de reserve-opbouw van 2023 t/m 2025, omdat de beschikbare budgetten niet volledig zijn besteed. Bij het bestuurlijk overleg van 20 maart 2025 (Regionaal Bestuurlijk Overleg WMO) is opgeroepen, dat de regio-gemeenten de middelen binnen de doelen van het sociaal domein inzetten.

Toelichting bij de overige budgetaanpassingen:

In 2025 zien wij enkele verschuivingen van bestedingen binnen het product WMO. Er zijn meer uitgaven voor individuele begeleiding van € 356.000. De kosten van de verzilvering van het Persoonsgebonden Budget nemen verder af. We zien de aanvragen voor huishoudelijke hulp stijgen. Dit is ook de verwachting voor de komende jaren. In 2025 is voor huishoudelijke hulp wel meer aan lasten begroot. Dit heeft te maken met de voorbereidingen die we hebben getroffen op de invoering van de eigen bijdrage. Deze invoering is uitgesteld.

Door middel van een administratieve begrotingswijziging worden de uitgaven binnen het product WMO anders gerubriceerd. Op de volgende posten houden we over:

- Minder uitgaven aan begeleiding van groepen: € 93.000;
- Minder kosten van de verzilvering van het Persoonsgebonden Budget: € 281.000;
- Minder uitgaven voor hulp bij het huishouden: € 164.000;
- *Totaal minder lasten: € 538.000.*

Het voorstel is om de middelen die we op de bovenstaande posten overhouden te gebruiken om de tekorten op de volgende posten op te vangen:

- Meer uitgaven aan ondersteunende begeleiding individueel € 356.000;
- Minder baten vanwege eigen bijdrage WMO CAK: € 95.000;
- Minder baten uitvoeringsbudget ondersteunende begeleiding individueel en dagbesteding groep Beschermde wonen: € 87.000;
- Totaal € 538.000.

Bij ondersteunende begeleiding individueel en dagbesteding groep is binnen WMO in totaal € 127.000 minder aan baten te verwachten vanuit het uitvoeringbudget van de gemeente Ede. In de administratieve begrotingswijziging is al € 87.000 opgenomen. Het verschil van € 40.000 wordt in de begroting opgenomen als lagere bijdrage.

Toelichting bij de overige financiële afwijkingen:

Van BVO Valleihopper is een bedrag van € 103.000 ontvangen. Dit betreft een administratieve afwikkeling van de afrekening 2021 en is een incidenteel voordeel, dat wordt opgenomen in de begroting 2025.

626.61 Jeugd

De lasten worden verlaagd in de begroting 2025 bij dit product met € 300.000. Dit heeft de volgende reden:

In het kader van realistisch ramen worden de Jeugdzorgkosten met € 300.000 verlaagd. Door extrapolatie van de cijfers blijkt er ruimte om een deel van het Jeugd budget af te ramen. De grilligheid en onvoorspelbaarheid (samenstel van factoren: aanvragen, capaciteit, en aanbod) kan er echter wel voor zorgen dat de kosten in de laatste maanden toch nog gaan toenemen. maar op basis van de huidige prognose is hiervan geen sprake.

Bij dit product is geen sprake van reservemutaties.

626.70 Sociale zekerheid

Omdat er nog veel onzekerheden zijn omtrent de ontvangsten van het rijk en de diverse uitkeringslasten, is gekozen voor een budgettaire neutrale bijstelling bij dit product.

De baten worden verhoogd in de begroting 2025 bij dit product met € 600.000. Dit heeft de volgende reden:

Het BUIG-budget wordt in een jaar 2 maal bijgesteld t.o.v. het voorlopige budget dat in oktober van het voorgaande jaar bekend wordt gemaakt. Het nader voorlopig budget wordt in mei en het definitieve budget wordt in oktober bekend gemaakt. Bij het definitieve budget zijn er 4 onderdelen waarop bijstelling plaatsvindt: conjunctuur, realisaties 2024, effecten rijksbeleid en loon- en prijsbijstelling. De juli-raming van het CPB voor de werkloosheidsverwachting is beperkt aangepast. Dat zal voor het BUIG-budget niet voor een grote afwijking zorgen. De realisatiecijfers en het effect van rijksbeleid zijn onbekend. De loon- en prijsbijstelling betreft een positieve bijstelling. Het wettelijk minimumloon (WML) waaraan de uitkering is gekoppeld, is in januari 2025 met 2,75% en in juli met 2,42% verhoogd. Dat is een gemiddelde verhoging van 4% over 2025 en we verwachten hierop een positieve bijstelling met circa € 600.000 te ontvangen. Hoewel onzeker willen we dit toch in deze bestuursrapportage opnemen.

De lasten worden verhoogd in de begroting 2025 bij dit product met €600.000. Dit heeft de volgende reden:

Omdat de uitkeringen achteraf worden uitgekeerd, zijn de lasten van pas 7 maanden bekend. Het is nog onzeker of de extra BUIG-inkomsten voldoende zijn om alle lasten te kunnen dekken. De studietoelage kent nog steeds een stijging van het aantal uitkeringen, van 1 januari tot 1 september is het aantal gestegen met 29. Omdat 1 september net op de grens van het nieuwe schooljaar zit, kan het aantal in- en uitstromers nog toenemen. Het is daarom op dit moment lastig om een goede inschatting te geven van het resultaat t.o.v. de begroting. De verwachting op dit moment is dat we een behoorlijke overschrijding zien aankomen op de studietoelage, dit kan oplopen tot wel € 400.000 nadeel. In 2024 heeft het college de studietoelage verlaagd naar de landelijke minimum bedragen zodat het past in verhouding tot het Inkomenszekerheidsbeleid. In 2025 is er n.a.v. een lobby (waarbij gemeente Wageningen betrokken was) een motie aangenomen in de Tweede Kamer om de Studietoelage door de DUO uit te laten voeren i.p.v. gemeenten. Zodra dit wordt doorgevoerd zal dit de budgetoverschrijdingen naar verwachting tegengaan. Omdat we verwachten dat dit nog een aantal jaren zal duren zijn we als gemeente ook betrokken bij een lobby met de VNG om de verdeling van de Rijksmiddelen eerlijker te maken. Het nadeel van de studietoelage kan, rekening houdend met de nog te ontvangen loon- en prijsbijstelling binnen de begroting worden opgevangen. Omdat er nog 5 uitkeringsmaanden volgen, wordt de verwachte BUIG-bijstelling budgetneutraal opgenomen. De overige € 200.000 wordt daarom toegevoegd aan de uitkeringsbudgetten.

Bij dit product is geen sprake van reservemutaties.

626.81 Armoedebestrijding

De lasten worden verhoogd in de begroting 2025 bij dit product met € 87.000. Dit heeft de volgende reden:

Via de meicirculaire 2025 hebben we een bedrag van € 55.000 ontvangen voor het bieden van individuele bijzondere bijstand aan huishoudens die getroffen zijn door de alleenverdienersproblematiek en een bedrag van € 32.000 voor vroegsignalering bij de aanpak van problematische schulden.

In 2025 is het nieuwe inkomenszekerheidsbeleid van start gegaan. Naar aanleiding van signalen uit de samenleving en de motie 4aM1 is het beleid aangepast door een toevoeging van een flex-budget en leeftijdsdifferentiatie. Dit wordt met terugwerkende kracht toegepast. De aanlevering voor de bestuursrapportage is volgens het proces mogelijk tot half september. Op dat moment zijn de financiële gevolgen van de wijziging nog onvoldoende inzichtelijk. We zijn namelijk in september begonnen met de uitvoering van de herzieningen. Vooralsnog zijn er onvoldoende besluiten herzien waardoor het effect van de beleidswijziging nog niet duidelijk is. Daarnaast weten we niet hoe groot ons bereik zal zijn, is de data verzameling niet voldoende betrouwbaar en zijn de effecten van de veranderingen van de regelingen van het Rijk van juli nog onvoldoende duidelijk. Hierdoor hebben we voorlopig geen accuraat beeld van de financiële gevolgen voor het product armoedebestrijding.

We streven ernaar om meer inzicht te hebben in de financiële consequenties in november. Mocht daar een substantiële afwijking ontstaan dan nemen we die voor 2025 nog mee in de slot-begrotingswijziging 2025. De effecten voor 2026 worden meegenomen in de bestuursrapportage voorjaar 2026, de structurele effecten nemen we mee in Programmabegroting 2027 via de voorjaarsbrief 2026.

Bij dit product is geen sprake van reservemutaties.

650.00 Kinderopvang

De baten worden verhoogd in de begroting 2025 bij dit product met € 86.000. Dit heeft de volgende reden:

Positieve bijstelling als gevolg van een ontvangen nabetaling van de SPUK voor het gemeentelijk Onderwijs Achterstandenbeleid (GOAB) over 2024 en een hogere beschikking gemeentelijk Onderwijs Achterstanden Beleid (GOAB) voor 2025. Deze middelen worden ingezet voor bekostiging van voor- en vroegschoolse educatie. In de jaarrekening 2025 wordt verantwoording afgelegd over de besteding van de GOAB-middelen via de SiSa-systematiek.

De lasten worden verhoogd in de begroting 2025 bij dit product met € 32.000. Dit heeft de volgende reden:

Aanschaf peutermonitor, te specificeren als volgt:

- Eenmalige implementatiekosten in 2025 € 15.000
- Vaste jaarlijkse kosten € 17.000

Bij de reservemutaties is geen sprake van afwijkingen.

Financieel beeld programma 1 Wageningen sociaal

Product (x € 1.000)	Exploitatie excl. reservemutaties	Reservemutaties	Saldo
110.00 Openbare orde en veiligheid	-54	-	-54
480.00 Gemeenschapp. baten en lasten onderwijs	72	-	72
510.00 Openbaar bibliotheekwerk	-64	-	-64
511.10 Vrede- en ontwikkelingssamenwerking	-16	-	-16
530.00 Sport	380	-	380
610.00 Samen Wageningen	37	212	249
625.30 Beleidsdomein vluchtelingenbeleid	246	-	246
625.50 Beleidsdomein leefbaarheid/Soc. Veiligheid	41	-82	-41
625.80 Beleidsdomein gezondheidsbeleid	32	-	32
626.10 Integrale toegang en algemeen sociaal domein	50	-	50
626.20 Burgerkracht en innovatie	15	-	15
626.30 Werkgelegenheid	300	-	300
626.31 WSW en beschut werk	121	-	121
626.60 WMO	790	-	790
626.61 Jeugd	300	-	300
626.70 Sociale zekerheid	-	-	-
626.81 Armoedebestrijding	-86	-	-86
650.00 Kinderopvang	54	-	54
Totaal	2.216	130	2.346

Samenvatting financiële afwijkingen programma 1 Wageningen sociaal

Exploitatie (x € 1.000)	Begroting 2025 na Berap Voorjaar	Mutaties Berap Najaar 2025	Begroting 2025 na Berap Najaar
01 Wageningen sociaal	-59.137	2.216	-56.921
Saldo van baten en lasten	-59.137	2.216	-56.921

gemeente **Wageningen**

Exploitatie (x € 1.000)	Begroting 2025 na Berap Voorjaar	Mutaties Berap Najaar 2025	Begroting 2025 na Berap Najaar
01 Wageningen sociaal	1.089	130	1.219
Mutaties reserves	1.089	130	1.219
Gerealiseerd resultaat	-58.048	2.346	-55.702

Afwijkingen programma 2 Wageningen Fysiek

Beleidsmatige afwijkingen programma 2 Wageningen Fysiek

We verwachten een aantal beleidsinhoudelijke afwijkingen bij dit programma.

De beleidsinhoudelijke afwijkingen hebben allemaal betrekking op vertragingen in de uitvoering bij de realisatie van de doelen uit de Programmabegroting 2025 en de hierbij vastgelegde beoogde resultaten.

Bij de volgende ambities uit de Programmabegroting 2025 worden beleidsinhoudelijke afwijkingen verwacht:

- Ambitie 2.1 Infrastructuur en duurzame bijdrage mobiliteit
- Ambitie 2.3 Een groene en biodiverse leefomgeving
- Ambitie 2.5 Klimaatneutraal 2030-2040

Hierna is een toelichting bij de beleidsinhoudelijke afwijkingen opgenomen.

Ambitie 2.1 Infrastructuur en duurzame bijdrage mobiliteit.

Doel 2.1.1 Goede bereikbaarheid voor alle modaliteiten, 'inclusief' voor alle inwoners en bezoekers.

Beoogde resultaten: *In 2025 is er een Omgevingsprogramma Mobiliteit vastgelegd.*

Afwijking: Het Omgevingsprogramma Mobiliteit wordt pas in 2026 vastgelegd.

Toelichting: Het project is vertraagd in afwachting van het regionale verkeersmodel en de resultaten van het inwonersberaad.

Ambitie 2.3 Een groene en biodiverse leefomgeving

Doel 2.3.1: een toename van de biodiversiteit (genetische variatie, soortendiversiteit en leefgebied).

Toelichting van de afwijkingen bij de beoogde resultaten:

De uitvoering van de werkzaamheden, die moeten leiden tot een toename van de biodiversiteit, loopt achter op de planning. De subsidieregeling voor vergroten van de biodiversiteit is pas halverwege het jaar opengesteld. Daarnaast kan een aantal projecten vermoedelijk niet of maar gedeeltelijk dit jaar worden uitgevoerd. Dit heeft enerzijds te maken met een gebrek aan capaciteit, anderzijds met gebrek aan duidelijkheid vanuit de provincie over de eisen die aan het product Soortenmanagementplan (SMP) worden gesteld.

Doel 2.3.2 Vergroten van de leefkwaliteit (kwantiteit en kwaliteit van het groen) waarmee gezondheid wordt bevorderd, geanticipeerd wordt op de klimaatverandering (klimaatadaptatie), meer CO2 wordt opgevangen en de ruimtelijke kwaliteit wordt vergroot.

Toelichting van de afwijkingen bij de beoogde resultaten:

Er zijn minder aanvragen voor subsidie ingediend dan gedacht, ondanks intensieve communicatie door de gemeente over deze onderwerpen en de inzet van het Groene Wiel.

Ambitie 2.5 Klimaatneutraal 2030-2040

Doel 2.5.1: Er is 31% energie bespaard in 2040 ten opzichte van 2018 (Klimaatmonitor).
Beoogde resultaten: *Een wijkgerichte isolatiesubsidieregeling wordt ontwikkeld en deels gerealiseerd. Als onderdeel van een wijkaanpak die zorgt voor een versnelling van de verduurzaming van de gebouwde omgeving.*

Afwijking: Dit doel wordt in 2025 deels behaald. De wijkaanpak wordt in Q4 van 2025 ontwikkeld, maar gaat pas in januari 2026 van start met het beschikbaar komen van de subsidieregeling voor woningeigenaren. De vertraging komt voort uit het stopzetten van de samenwerking met de beoogde uitvoerende partij, die niet de gewenste diensten kan leveren.

Doel 2.5.2: Er is 1.847 TJ aan duurzame energie opgewekt in 2040 ten opzichte van 2018, hiervan is het streven de opgave aan duurzame elektriciteit in zonnevelden en windmolens in 2030 te behalen (Klimaatmonitor).

Afwijking: Verwachting is dat het volledige opwekdoel niet wordt gehaald in 2030, in ieder geval betreffende de windmolens gezien de gemiddelde realisatietermijn van 7-8 jaar. De vertraging komt door ontwikkelingen in de energiemarkt omwille van veranderende regelgeving en netcongestie. Ook zijn we mede afhankelijk van de oplevering van een nieuw onderstation van Tennet & Liander. We streven nog steeds naar het zo snel mogelijk realiseren van de duurzame opwek ambities, waar mogelijk in 2030 en anders zo kort mogelijk daarna. De doelstelling zoals beschreven voor 2024 blijft overeind.

Beoogde resultaten: *a) De Warmtevisie wordt herijkt en er wordt een start gemaakt met de wijkuitvoeringsplannen (WUP) voor de eerste drie wijken.*

Afwijking: De besluitvorming over de herijkte Warmtevisie in de vorm van een warmteprogramma wordt voorzien ná de gemeenteraadsverkiezingen (circa Q2 van 2026) in plaats van Q4 in 2025. Dit omdat eerst meer duidelijkheid nodig is omtrent de potentie van regionale geothermie en invulling van de publieke meerderheidseis uit de Wet Collectieve Warmte. De eerste twee wijkuitvoeringsplannen zijn begonnen. Het derde wijkuitvoeringsplan wordt gestart zodra de herijking van de Warmtevisie afgerond is. Vanwege o.a. netcongestie, afwezigheid van warmtebronnen en tegenvallers in de Benedenbuurt is in 2025 meer focus gelegd op energiebesparingsmaatregelen.

Beoogde resultaten: *c) In 2025 is het warmtenet voor Proeftuin Aardgasvrije Wijk Benedenbuurt gerealiseerd.*

Afwijking: Dit doel wordt niet gehaald in 2025. In verband met de vernietiging van de omgevingsvergunning voor de beoogde opwekinstallatie aan de Dolderstraat en met de wens van de bewonerscoöperatie om een aantal uitgangspunten van het project aan te passen, is dit project hierdoor in elk geval enkele jaren vertraagd.

Financiële afwijkingen programma 2 Wageningen Fysiek

Hieronder staan de producten met een grote of opvallende financiële afwijking.

210.50 Openbare verlichting

De lasten worden verhoogd in de begroting 2025 bij dit product met € 50.000. Dit heeft de volgende reden:

We hebben een naheffing op elektriciteit ontvangen bij de openbare verlichting van € 50.000.

Bij dit product is geen sprake van reservemutaties.

211.00 Verkeersmaatregelen

De lasten worden verhoogd in de begroting 2025 bij dit product met € 200.000. Dit heeft de volgende reden:

De kosten voor onderhoud aan de verkeersregelinstallaties (VRI's) vallen € 150.000 hoger uit. In 2025 is een incidentele correctie op de afschrijving doorgevoerd; de kapitaallasten vallen hierdoor € 50.000 hoger uit.

Bij de reservemutaties zijn er geen afwijkingen.

214.00 Parkeervoorzieningen

De lasten worden verlaagd in de begroting 2025 bij dit product met € 85.000. Dit heeft de volgende reden:

De kapitaallasten vallen € 39.000 lager uit, omdat een deel van de investeringsprojecten niet in 2024 is opgeleverd. Op basis van het verbruik in voorgaande jaren en de realisatie/prognose voor 2025 worden de geraamde lasten voor elektriciteit met € 30.000 verlaagd. Op basis van de realisatie en de verstrekte opdrachten worden de geraamde lasten voor software en kleine aanschaffingen verlaagd met € 16.000.

Het voordeel van de lagere lasten wordt gesaldeerd met de mutatie bij de egalisatiereserve 'Parkeergelden', waardoor in totaliteit bij dit product sprake is van budgettair neutrale mutaties in de begroting 2025.

Bij de reservemutaties is sprake van een bijstelling (verlaging) van de onttrekkingen in de begroting 2025 bij dit product van € 85.000 (voordeel). Dit heeft de volgende reden:

Als gevolg van de voordelen bij de lasten van dit product hoeft er € 85.000 minder ingezet te worden van de egalisatiereserve 'Parkeergelden'.

310.00 Markten

Geen grote afwijkingen.

Wel verwachten we dat het effect van kwijtschelding van het marktgeld voor 75% in verband met het niet doorgaan van de zaterdagmarkt op 26 april en 3 mei 2025 hoger uitvalt dan gemeld in de Bestuursrapportage voorjaar 2025 (extra nadeel € 29.000).

560.00 Wijk- en buurtbeheer

De lasten (vóór reservemutaties) worden verlaagd in de begroting 2025 bij dit product met € 37.000. Dit heeft de volgende reden:

Een deel van de investeringen is niet opgeleverd in 2024; de kapitaallasten worden in de begroting 2025 verlaagd met € 105.000. De kosten voor BOA-toezicht op honden vallen € 30.000 hoger uit. Voor de uitvoering motie 6M1 "Wageningen in Beweging" is € 38.000 aan kosten opgenomen; hiervan komt € 15.000 ten laste van het sociaal raadsbudget (product 626.20).

Geen grote afwijkingen bij de reservemutaties.

722.00 Riolering en waterzuivering

De lasten worden verlaagd in de begroting 2025 bij dit product met € 115.000 en de storting in de rioleringsvoorziening wordt verhoogd met € 115.000. Per saldo geen financieel effect bij dit product in de begroting 2025. Dit kan als volgt worden verklaard:

Een deel van de investeringen is niet in 2024 opgeleverd, waardoor de kapitaallasten in de begroting 2025 incidenteel met € 115.000 worden verlaagd. Er is sprake van een 'gesloten systeem' binnen het product 'Riolering en waterzuivering', waardoor het voordeel bij de kapitaallasten wordt gecompenseerd door een hogere storting in de rioleringsvoorziening. De rioleringsvoorziening wordt ingezet voor de dekking van toekomstige (investerings-)lasten bij dit product.

Bij dit product is geen sprake van reservemutaties.

723.10 Milieubeheer

De lasten worden verhoogd in de begroting 2025 bij dit product met € 100.000. Dit heeft de volgende reden:

De grondslag voor de verdeling van de kosten van Omgevingsdienst de Vallei (OddV) was enige tijd onduidelijk. De toerekening van de kosten aan de diverse producten is aangepast op basis van het meerjarig uitvoeringsplan van de OddV. Aan de activiteit handhaving milieu worden nu alle uren voor toezicht milieu, 1/3 deel van de kosten voor juridisch advies en een deel van de overheadkosten van de OddV toegerekend.

Bij dit product is geen sprake van reservemutaties.

810.00 Ruimtelijke beleid

De lasten (vóór reservemutaties) worden verlaagd in de begroting 2025 bij dit product met € 187.000 (voordeel). Dit heeft de volgende reden:

Het opstellen van het Soortenmanagementplan (€ 85.000) is uitgesteld tot 2026, omdat de provincie met nieuwe richtlijnen komt; in 2025 treffen we wel de voorbereidingen. De kapitaallasten voor de activiteiten Grebbedijk, Kennis-as/Kennislandschap en groen/klimaatadaptatie/biodiversiteit zijn voor 2025 verlaagd (€ 32.000), omdat een deel van de investeringsprojecten nog niet in gebruik is genomen. Binnen de activiteiten landschapsbeleid en groen/klimaatadaptatie/biodiversiteiten zien we dat er, ondanks uitgebreide communicatie, minder aanvragen voor subsidie voor vergroening zijn binnengekomen dan verwacht (€ 40.000). Daarnaast hebben we niet alle voorgenenomen plannen kunnen uitvoeren als gevolg van capaciteitsproblemen (€ 30.000).

Bij de reservemutaties is sprake van een bijstelling (verlaging) van de onttrekkingen in de begroting 2025 bij dit product van € 85.000 (nadeel). Dit heeft de volgende reden:

Het bij de jaarrekening 2024 overgehevelde budget van € 100.000 voor het opstellen van het Soortenmanagementplan (SMP) wordt in 2025 niet volledig besteed. De provincie komt binnenkort met nieuwe richtlijnen; we willen niet het risico lopen dat ons Soortenmanagementplan niet zou voldoen. In 2025 onttrekken we minder, zodat we in 2026 budget hebben om het Soortenmanagementplan op te kunnen stellen.

825.00 Omgevingsvergunning

De lasten (vóór reservemutaties) worden verhoogd in de begroting 2025 bij dit product met € 76.000 (nadeel). Dit heeft de volgende reden:

Vanuit de Meicirculaire 2025 zijn aanvullende middelen ten behoeve van de uitvoeringskosten Omgevingswet opgenomen. Onder product 825.00 zijn de bijbehorende kosten geraamd (€ 168.000).

De grondslag voor de verdeling van de kosten van Omgevingsdienst de Vallei (OddV) was al enige tijd onduidelijk. Op verzoek van en in samenspraak met de intern regiefunctionaris OddV is de toerekening van de kosten aan de diverse producten aangepast op basis van het meerjarig uitvoeringsplan (MUP) van de OddV. Aan de activiteiten bouwvergunningen en bouwzaken worden minder kosten toegerekend (€ 92.000).

De baten (vóór reservemutaties) worden verhoogd in de begroting 2025 bij dit product met € 200.000 (voordeel). Dit heeft de volgende reden:

De ontvangen leges bouwvergunningen zijn € 200.000 hoger dan begroot. De opbrengst valt met name hoger uit door enkele omvangrijke bouwplannen. Daarnaast zijn er relatief veel kleinere aanvragen voor bouwvergunningen geweest. Op dit moment kan moeilijk worden ingeschat hoe hoog de ontvangen bouwleges zullen zijn over heel 2025. In de jaarrekening 2025 verantwoorden we de werkelijk gerealiseerde opbrengsten bij de bouwleges.

Bij de reservemutaties is sprake van een bijstelling (verhoging) van de reserve-stortingen bij dit product van € 200.000 (nadeel). Dit heeft de volgende reden:

De hogere baten leges bouwvergunningen van € 200.000 worden gestort in de egalisatiereserve Bouwleges.

Financieel beeld programma 2 Wageningen fysiek

Product (x € 1.000)	Exploitatie excl. reservemutaties	Reservemutaties	Saldo
210.10 Nutsbedrijven en derden	-10	-	-10
210.50 Openbare verlichting	-50	-	-50
211.00 Verkeersmaatregelen	-200	-	-200
214.00 Parkeervoorzieningen	85	-85	-
310.00 Markten	-29	-	-29
560.00 Wijk- en buurtbeheer	37	-	37
722.00 Riolering en waterzuivering	-	-	-
723.10 Milieubeheer	-100	-	-100
810.00 Ruimtelijke beleid	187	-85	102
825.00 Omgevingsvergunning	124	-200	-76
Totaal	44	-370	-326

Samenvatting financiële afwijkingen programma 2 Wageningen fysiek

Exploitatie (x € 1.000)	Begroting 2025 na Berap Voorjaar	Mutaties Berap Najaar 2025	Begroting 2025 na Berap Najaar
02 Wageningen fysiek	-15.301	44	-15.256
Saldo van baten en lasten	-15.301	44	-15.256
02 Wageningen fysiek	180	-370	-190
Mutaties reserves	180	-370	-190
Gerealiseerd resultaat	-15.120	-326	-15.446

Afwijkingen programma 3 Bestuur & Organisatie

Beleidsmatige afwijkingen programma 3 Bestuur en organisatie

Er worden geen beleidsinhoudelijke afwijkingen bij dit programma verwacht.

Financiële afwijkingen programma 3 Bestuur en Organisatie

Hieronder staan de producten met een grote of opvallende financiële afwijking.

001.00 Bestuursorganen (Raad)

Geen grote financiële afwijkingen.

Aanvullende toelichting:

De verwachting is, dat het in de begroting 2025 opgenomen incidentele budget voor het Inwonersberaad niet volledig wordt ingezet. Op dit moment kan nog niet worden ingeschat hoe hoog de onderuitputting voor heel 2025 zal zijn. Een lagere besteding leidt ook tot een lagere inzet van de algemene reserve, zodat sprake is van een budgettair neutrale begrotingsmutatie. In de jaarrekening 2025 wordt verantwoording afgelegd over de feitelijke bestedingen in 2025.

002.00 Bestuursondersteuning College van B&W

De lasten worden verlaagd in de begroting 2025 bij dit product met € 29.000. Dit heeft de volgende reden:

Het in de Berap voorjaar 2025 opgenomen nadeel van € 29.000 voor extra salariskosten Strategisch adviseur NKN kan binnen de begrote salarisbudgetten bij de Directie worden gedekt, waardoor het nadeel uit de 1e bestuursrapportage van 2025 in deze Berap najaar wordt teruggenomen.

Bij de reservemutaties is geen sprake van een afwijking.

003.00 Burgerzaken

De lasten worden verhoogd in de begroting 2025 bij dit product met € 148.000. Dit heeft de volgende reden:

Meicirculaire 2025: toevoeging € 38.000 bij het budget voor werkzaamheden m.b.t. Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA) in de begroting 2025.
Organisatie extra Tweede Kamerverkiezing op 29 oktober 2025, geraamde extra lasten voor de begroting 2025: € 110.000 (nadeel).

Aanvullende toelichting:

In 2025 stonden conform de verkiezingskalender geen verkiezingen gepland en is er derhalve geen budget opgenomen in de begroting 2025 voor de organisatie van de Tweede Kamerverkiezing in oktober. De gemeente krijgt via de septembercirculaire 2025 aanvullend budget om de extra Tweede Kamerverkiezingen te organiseren. De aanvullende bijdrage vanuit de algemene uitkering is voldoende om de extra lasten van € 110.000 te kunnen dekken.

Bij de reservemutaties is geen sprake van een afwijking.

920.00 Lokale belastingen

De baten OZB worden verhoogd in de begroting 2025 bij dit product met € 588.000. Dit heeft de volgende reden:

De OZB kent een meeropbrengst als gevolg van areaaluitbreiding. Areaalontwikkeling maakte de laatste jaren geen deel uit van de ramingen. Door (nieuw)bouw zijn de opbrengsten gecumuleerd. In het kader van realistisch ramen wordt vanaf 2026 in de begroting wel rekening gehouden met areaalontwikkeling en is ook het surplus 2025 in de opbrengst verwerkt. Deze systematiek passen we ook in de komende jaren toe. Daarnaast is er een overloop uit eerdere jaren. In 2025 zijn er aanslagen over 2023 en 2024 opgelegd voor een bedrag van in totaal € 551.000.

Bij dit product is geen sprake van reservemutaties.

921.00 Algemene uitkering

De baten (vóór reservemutaties) worden in de begroting 2025 verhoogd bij dit product met € 3.722.000. Dit heeft de volgende reden:

Hogere algemene uitkering meicirculaire 2025 € 2.909.000 én ontvangen nabetalingen algemene uitkering over voorgaande jaren € 813.000.

Meicirculaire 2025

De raad is eind juni geïnformeerd over de uitkomsten van de Meicirculaire 2025 (zaaknummer Z.25.499143 in JOIN). De forse stijging van de algemene uitkering met € 2.909.000 is het gevolg van een combinatie van een aantal positieve ontwikkelingen:

- Verhoging van het accres in 2025 i.v.m. de afrekening prijscomponent jaartranche 2025 (+ € 767.000)
- Compensatie door het Rijk van de tekorten in 2025 bij Jeugdzorg (+ € 809.000)*
- Actualisatie van de maatstaven én groei van de uitkeringsbasis (+ 564.000)
- Extra geld voor vroegsignalering m.b.t. Aanpak problematische schulden (+ € 32.000)
- Hogere decentralisatie- en integratie-uitkeringen (+ € 681.000)
- Afrekening onderbestedingen BTW Compensatiefonds (+ € 56.000)

*) In de septembercirculaire 2025 is een aanvullende compensatie door het Rijk opgenomen van de tekorten bij Jeugdzorg over de jaren 2023 en 2024.

Ontvangen nabetalingen algemene uitkering voorgaande jaren

Te specificeren als volgt:

- Uitkeringsjaar 2023: actualisaties bij de maatstaven, per saldo een terugbetaling (nadeel) van € 221.000.
- Uitkeringsjaar 2024: actualisaties bij de maatstaven w.o. de maatstaf 'Huishoudens met laag inkomen minus drempel' en bijstelling van de uitkeringsfactor, per saldo een extra ontvangen uitkering (voordeel) van € 1.034.000.

Bij dit product is geen sprake van reservemutaties.

923.00 Bedrijfsvoering

De lasten (vóór reservemutaties) worden verlaagd in de begroting 2025 bij dit product met € 294.000 (voordeel). Dit heeft de volgende reden:

- a) Hogere personele lasten € 491.000 (nadeel)
- b) Dekking van salarislasten als gevolg van een hogere ambtelijke inzet voor Beschermd wonen, die ten laste van het uitvoeringsbudget voor Beschermd wonen gebracht kunnen worden € 222.000 (voordeel)
- c) Dekking van salarislasten en overhead door hogere ureninzet voor het Grondbedrijf (grondexploitatieprojecten & kostenverhaalallocaties), een mutatie in de begroting 2025 van € 563.000 (voordeel)

Toelichting hogere personele lasten € 491.000 (nadeel)

Afdeling Bedrijfsvoering, een verwacht nadeel van € 500.000:

Het nadeel wordt veroorzaakt door hogere lasten van ingehuurd personeel. Het betreft inhuurkrachten die worden ingezet op vacatures bij team Financiën & Control (F&C). Hierdoor is in 2025 een incidenteel nadeel ontstaan van € 500.000.

Overige mutaties bij de personele lasten, per saldo een voordeel van € 9.000:

Ook bij de afdelingen Facilitair en Publieke dienstverlening (PDV) is sprake van afwijkingen bij de personele kosten (salarissen en inhuurlasten). Per saldo levert dat een nadeel op in de begroting 2025 van € 59.000. Daarnaast is in 2025 geen aanvullende personele inzet nodig voor uitvoering van de Wet open overheid (Woo), waardoor het gereserveerde extra salaribudget van € 68.000 vrijvalt in de begroting 2025.

Hierna is bij het onderdeel 'Recapitulatie mutaties bij de salaris- en inhuurbudgetten' een aanvullende toelichting opgenomen bij de hogere personele lasten.

b) Toelichting hogere dekking salarislasten voor Beschermd wonen € 222.000 (voordeel)

Van de salarislasten bij Sociale dienstverlening (SDV) kan € 222.000 extra worden gedekt binnen de begrotingsbudgetten van product 626.60 Wmo voor Beschermd wonen. De salarislasten die in de begroting 2025 achterblijven bij product 923.00 Bedrijfsvoering worden hierdoor verlaagd met € 222.000 (voordeel). De begrotingsmutatie is budgettair neutraal voor het saldo van de begroting, omdat bij product 626.60 Wmo voor 'Beschermd wonen' eenzelfde nadeel van € 222.000 wordt opgenomen als gevolg van hogere uitvoeringskosten (hogere personele inzet).

c) Toelichting hogere dekking van salarislasten en overhead € 563.000 (voordeel)

Op 7 juli 2025 heeft de raad de Meerjaren Prognose Grondexploitaties (MPG) 2025 vastgesteld. In de meerjarenprognose is een actualisatie van de capaciteitsplanning van de personele inzet voor grondexploitaties en kostenverhaalallocaties opgenomen. De geraamde personele inzet in de meerjarenprognose 2025 komt veel hoger uit, dan de ramingen die in de Programmabegroting 2025 zijn opgenomen. Hierdoor ontstaat een hogere urendekking en dat levert een voordeel op in de begroting 2025 van € 563.000. In de jaarrekening 2025 wordt de werkelijk gerealiseerde ureninzet bij de grondexploitaties verantwoord.

Aanvullende toelichtingen:

Centraal inhuurbudget (CIB):

In de Berap voorjaar 2025 is € 350.000 toegevoegd aan het CIB. Per augustus is het CIB volledig gebruikt. Om inhuur vanwege ziekte/kortdurende capaciteit voor de rest van het jaar mogelijk te maken is wederom een toevoeging van € 350.000 nodig. De verhoging van het CIB met € 350.000 wordt gedekt door inzet van het begrotingsbudget voor Overhead, waardoor sprake is van een budgettair neutrale mutatie in de begroting 2025.

Bij de reservemutaties is geen sprake van bijstellingen van de stortingen en onttrekkingen in de begroting 2025.

924.00 Financiën

De lasten (vóór reservemutaties) worden verhoogd in de begroting 2025 bij dit product met € 52.000. Dit heeft de volgende reden:

Als gevolg van vertragingen in de uitvoering en latere realisatie van investeringsprojecten zijn in deze bestuursrapportage bij verschillende producten de afschrijvingslasten en de rentelasten verlaagd. Dit is een tijdelijk voordeel tot het moment, dat de investeringen feitelijk zijn gerealiseerd.

De rentevoordelen bij de verschillende producten in de begroting zijn gelijk aan het nadelig renteresultaat (nadeel: € 52.000) bij product 924.00 Financiën (renteresultaat). Er is bij product 924.00 minder dekking voor de betaalde rentelasten. De begrotingsmutaties bij de rente zijn in totaal budgettair neutraal voor het saldo van de begroting 2025.

Bij dit product is geen sprake van reservemutaties.

925.00 Fitte organisatie

De lasten worden verhoogd in de begroting 2025 bij dit product met € 237.000. Dit heeft de volgende reden:

Als eigen risicodragers moet de gemeente een voorziening hebben die voorziet om gedurende de maximale looptijd van het recht op WW, de WW-uitkering te kunnen betalen voor ex-collega's die recht op WW hebben. In 2025 zijn er 3 nieuwe ex-collega's bij gekomen waarvoor een voorziening moet worden gevormd voor een bedrag van € 115.000.

Daarnaast zijn er 3 nieuwe (ex-)collega's die gebruik (gaan) maken van de Regeling Vervroegde Uittreding (RVU). Hiervoor moet een voorziening worden gevormd. Het gaat om een bedrag van € 122.000.

Bij dit product is geen sprake van reservemutaties.

926.00 Digitale organisatie

De lasten worden verlaagd in de begroting 2025 bij dit product met € 200.000. Dit heeft de volgende reden:

Er is minder inzet van derden nodig geweest dan vooraf is ingeschat. Daarnaast zijn er werkzaamheden gepauzeerd in verband met de ICT-transitie.

Bij dit product is geen sprake van reservemutaties.

Recapitulatie mutaties bij de salaris- en inhuurbudgetten

In deze bestuursrapportage worden de salaris- en inhuurbudgetten per saldo verlaagd met € 101.000 (voordeel). De meeste mutaties zijn al toegelicht bij product 923.00 Bedrijfsvoering. Hierna is een aanvullende recapitulatie opgenomen.

Hogere personele lasten € 462.000:

- Afdeling Bedrijfsvoering/team F&C, hogere personele lasten € 500.000 (nadeel):
In het kader van de reorganisatie bij team F&C en de beoogde versterking van de centrale financiële functie is een tijdelijke vacaturestop ingesteld voor de functies bij F&C, en worden momenteel vacatures ingevuld door ingehuurd personeel. Hierdoor is in 2025 sprake van een kostenstijging van € 0,5 miljoen.
- Afdeling Publieke dienstverlening (PDV), lagere personele lasten € 96.000 (voordeel):
Vanaf dit jaar (2025) is het formatiebudget voor Wageningen45 omgezet naar subsidiebudget. De salariskosten zitten niet meer bij de gemeente, maar worden rechtstreeks door Wageningen45 betaald. Hiervoor is het subsidiebudget verhoogd. Bij de salariskosten van PDV is als gevolg hiervan sprake van een voordeel van € 96.000. De omzetting van salarisbudget naar subsidiebudget is ook (structureel) verwerkt in de Programmabegroting 2026.
- Afdeling Facilitair (FAI), hogere personele lasten € 155.000 (nadeel):
Voor één medewerkster is een Mobiliteitsdienstverband aangegaan tot aan het eind van 2025. Haar werkzaamheden worden door een andere (nieuwe) medewerkster uitgevoerd, waardoor tijdelijk sprake is van dubbele salarislasteren. Daarnaast moest bij team Secretariaat extra worden ingehuurd in verband met zwangerschapsverlof en ziektevervangingen. De hogere personele lasten komen in totaal uit op € 155.000.
- Verlaging salarisbudget voor uitvoering van de Wet open overheid (Woo) met € 68.000 (voordeel):
In 2025 is geen aanvullende personele inzet nodig voor uitvoering van de Wet open overheid (Woo). Op dit moment kunnen we de aanvragen en implementatie van de Woo in de organisatie nog aan met de vaste bezetting en valt het gereserveerde extra salarisbudget van € 68.000 vrij in de begroting 2025.
- Dekking van de extra salariskosten van de strategisch adviseur NKN binnen de bestaande salarisbudgetten, een voordeel ten opzichte van de Berap voorjaar 2025 bij product 002.00 van € 29.000.

De hogere personele inzet bij product 626.60 voor Beschermd wonen van € 222.000 is budgettair neutraal voor het saldo van de begroting. Het nadeel bij 'Beschermd wonen' als gevolg van hogere uitvoeringskosten (hogere personele inzet) van € 222.000 wordt volledig gecompenseerd door de verhoogde dekking van de salariskosten bij product 923.00 Bedrijfsvoering bij de afdeling Sociale dienstverlening (SDV) voor hetzelfde bedrag.

Hogere dekking van personele lasten (€ 563.000):

Hogere ureninzet bij het Grondbedrijf voor de dekking van salarislasteren en overhead op basis van de door de raad vastgestelde MPG 2025, een mutatie in de begroting 2025 van € 563.000 (voordeel).

Financieel beeld programma 3 Bestuur en organisatie

Product (x € 1.000)	Exploitatie excl. reservemutaties	Reservemutaties	Saldo
002.00 Bestuursondersteuning College van B&W	29	-	29
003.00 Burgerzaken	-148	-	-148
920.00 Lokale belastingen	588	-	588
921.00 Algemene uitkering	3.722	-	3.722
923.00 Bedrijfsvoering	294	-	294
924.00 Financiën	-52	-	-52
925.00 Fitte organisatie	-237	-	-237
926.00 Digitale organisatie	200	-	200
Totaal	4.397	-	4.397

Samenvatting financiële afwijkingen programma 3 Bestuur en organisatie

Exploitatie (x € 1.000)	Begroting 2025 na Berap Voorjaar	Mutaties Berap Najaar 2025	Begroting 2025 na Berap Najaar
03 Bestuur en organisatie	74.292	4.397	78.689
Saldo van baten en lasten	74.292	4.397	78.689
03 Bestuur en organisatie	150	-	150
Mutaties reserves	150	-	150
Gerealiseerd resultaat	74.442	4.397	78.839